

ऋक्समुदायरूपत्वात्बहुचाख्याम् नितरांप्रश्लेषेण गद्यमानत्वात्निगदाख्यम् ॥५२॥ छंदःसुगीयमानत्वाच्छंदोगाख्यांसंहिताम् ॥५३॥ तत्रऋग्वेदशाखाविभागमाह पैलइति स्वसंहितां द्विधा विभज्य इंद्रप्रमितये बाष्कलाय ऊचे ॥५४॥ स बाष्कलोऽपि स्वसंहितां चतुर्धा व्यस्य बोध्यादिभ्यः शिष्येभ्य आह हे भार्गव ॥५५॥ इंद्रप्रमितिरपि स्वांसंहितां स्वसुतं मांडूकेयमध्यापयामास तस्य मांडूकेयस्य शिष्यो देवमित्रः ॥५६॥ तत्सुतः मांडूकेयसुतः शाकल्यो वात्स्यादिपुं चत्सुधात् तानध्यापयामासेत्यर्थः ॥५७॥ तच्छिष्यः शाकल्यशिष्यः स्वसंहितां त्रेधा विभज्य चतुर्थं वैदिकपदार्थव्याख्या

पैलायसंहितामाद्यां बहुचाख्यामुवाचह ॥ वैशंपायनसंज्ञायनिगदाख्यं यजुर्गणम् ॥५२॥ साम्नां जैमिनये प्राह तथा छंदोगसंहिताम् ॥ अथर्वगिरसीनामस्वशिष्याय सुमंतवे ॥५३॥ पैलः स्वांसंहितामूच इंद्रप्रमितये मुनिः ॥ बाष्कलाय च सोप्याह शिष्येभ्यः संहितां स्वकाम् ॥५४॥ चतुर्धा व्यस्य बोध्याय याज्ञवल्क्याय भार्गव ॥ पराशरायामि मित्रे इंद्रप्रमितिरात्मवान् ॥५५॥ अध्यापयत्संहितां स्वां मांडूकेयमृषिकविम् ॥ तस्य शिष्यो देवमित्रः सौभर्यादिभ्य ऊचिवान् ॥५६॥ शाकल्यस्तत्सुतस्तां तु पुं च धाव्यस्य संहिताम् ॥ वात्स्यमुद्गलशालीयगोखल्यशिशिरेष्वधात् ॥५७॥ जातूकर्ण्यश्च तच्छिष्यः सनिरुक्तां स्वसंहिताम् ॥ बलाकपैजवेतालविरजेभ्यो ददौ मुनिः ॥५८॥ बाष्कलिः प्रतिशाखाभ्यो बालखिल्याख्यसंहिताम् ॥ चक्रे बालाय निर्भज्य कासारश्चैव तां दधुः ॥५९॥ बहुचाः संहितां द्येता एभिर्ब्रह्मर्षिभिर्धृताः ॥ श्रुत्वैतच्छंदसां व्यासं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥६०॥ वैशंपायनशिष्या वै चरकाध्वर्यवोऽभवन् ॥ यच्चेरुर्ब्रह्महत्यां हः क्षपणं स्वगुरोर्ब्रतम् ॥६१॥ याज्ञवल्क्यश्च तच्छिष्य आहा हो भगवन् कियत् ॥ चरितेनाल्पसाराणां च रिष्येऽहं सुदुश्चरम् ॥६२॥

न रूपं निरुक्तं च कृत्वा बला

कादिभ्यश्चतुर्भ्यो ददौ ॥५८॥ बाष्कलिः पूर्वोक्तस्य बाष्कलस्य पुत्रः प्रतिशाखाभ्यः उक्तसर्वशाखाभ्यः बालाय न्यादयस्तामा दधुः अधीतवन्तः ॥५९॥ ऋक्शाखोपसंहारपूर्वकं तच्छ्रवणफलमाह बहुचाइति एतच्छंदसामेतेषां छंदसाम् ॥६०॥ यजुर्वेदे तैत्तिरीयशाखोत्पत्तिप्रस्तावमाह वैशंपायनशिष्या इत्यादिना चरकनाम निरुक्तमाह यच्चेरुरिति यद्यस्मात्ब्रह्महत्या रूपमहः क्षपयतीति तथा तत् स्वगुरोरनुष्ठेयं ब्रतं तच्चरणाच्चरका इत्यर्थः ॥६१॥ तच्छिष्यः वैशंपायनशिष्यः अल्पसाराणामेतेषां चरितेन कियत् सुदुश्चरमहं च रिष्यामीति ॥६२॥